

גבעת חיים מאוחד

גבעתון

תשס"ג

עלון פנימי ס"ג/18 כ"ט בניסן תשס"ג 1 במאי 2003

עם אסתר גבע
משתתפים בצערך
במות אמך שרה
תנחומים למשפחה

קהילה

לחברים שלום,
למרות תעתועי מזג האוויר, כנראה שהאביב בכל זאת כאן. ועל-אף שלא קל, אחד הדברים שעדיין ניתן ליהנות מהם כשגרים בקיבוץ, הוא הפריחה בשלל צבעים והריחות המשכרים. ואם פסח הוא חג האביב, זה המקום להודות לכל אותם חברים וחברות, שכנגד כל הסיכויים ובנחישות מדהימה התעקשו להמשיך את המסורת ארוכת השנים - קיום ה"סדר" בחדר האוכל: תודה ענקית לבתיה שמעוני ונגה לקח על הארגון המדהים, מקצה גפילטע פיש ועד זנב חד-גדיא. היה טעים, נעים, אחר, משפחתי וההגדה סופרה כהלכתה. מסתבר שאפשר גם אחרת!
וכמובן לכל אותן משפחות שבאו לשמוח, לשיר ולרקוד. בזכותכם נשאר טעם לעוד!
ושב מן החג אל החול: בימים אלה עוסקת הנהלת הקהילה בהקמת ועד האגודה ובאיוש הנהלת הקהילה ותפקידים מרכזיים שונים. כמו-כן, עדיין ישנן ועדות שאינן מאוישות ואנו עושים מאמצים למצוא חברים שיסכימו לקחת חלק בעשייה המשותפת. ככל שנעשה אנו לעצמנו, כך נוכל לקדם עניינים מהר יותר ובצורה מסודרת וטובה יותר.
בימים אלה אנו מציינים את יום הזיכרון לשואה ולגבורה ואת יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל. חשוב שגם בקהילה משתנה נזכור את הבסיס לבית הזה שלנו - את החברים שלא זכו לראותו פורח ואת אותם חברים, שייבדלו לחיים ארוכים, שעל אף זוועות החיים שעברו, מצאו ועדיין מוצאים את הכוח והיצירתיות לחיות את חיפה והקשה שבקיבוץ.
גם אם נבחר לציין זאת בדרך אחרת, חדשה, חשוב שנמשיך לעשות זאת.

לקראת יום העצמאות, קצת "אהבת הארץ":

והארץ מחולקת למחוזות הזיכרון וגלילי התקווה,
ותושביהם מתערבבים אלה עם אלה,
כמו חוזרים מתתונה עם חוזרים מהלוויית המת.

והארץ לא מחולקת לשטחי מלחמה ולשטחי שלום

ומי שחופר גומה נגד פגזים,
ישוב וישכב בה עם נערותו,
אם יחיה בשלום.

והארץ יפה.

אפילו אויבים מסביב מקשטים אותה בנשק
מבריק בשמש,
כמחרוזת על צוואר.

והארץ, ארץ חבילה:
והיא קשורה היטב והכל בה, והיא קשורה חזק
והחוטים לפעמים מכאיבים.

והארץ קטנה מאוד,
ואני יכול להכיל אותה בתוכי.
סחף הקרקע סוחף גם את מנותתי
ומפלס הכנרת תמיד בתודעתי.
ולכן אני יכול לחוש אותה כולה
בעצימת עין: ים - עמק - הר.
ולכן אני יכול לזכור את כל אשר קרה בה
בבת אחת, כאיש שזוכר
את כל חייו ברגע מותו.

יהודה עמיחי

איריס אופיר

גבעת חיים מאוחד ללא ערב זיכרון לשואה – הייתכן?

אני מודה שמאתמול אחרי הצהריים, משעה שנודע לי כי אין טקס זיכרון לקורבנות השואה בקיבוצינו, אני נסער! הייתכן??!

הייתכן שקהילה כשלנו, שהיתה ועודנה אות ומופת לעשייה תרבותית - ובעיקר חינוכית - לא מקיימת טקס התייחדות עם סביה, הוריה אחיה ואחיותיה?

הרי בתוכנו אנשים שבאו משם.

הרי בתוכנו אנשים שמזה ששה עשורים ויותר אינם מכירים את המושג "חיים נורמאליים" – האם לנו "הזכות" לנטוש אותם גם ברגעי התייחדותם?

הרי בתוכנו בני משק שאינם יודעים מושגים כ"סבתא" ו"סבא" – הייתכן כי לא נכבד אותם?

הרי בקרבנו גם אנשי רוח ומדע, אנשי מעשה וחזון – הייתכן שכה דל השיח האינטלקטואלי שבינינו?

הרי בתוכנו בנים ובנות הלומדים וחוקרים מדי שנה את תולדות השואה, כותבים אודותיה ונוסעים, גם כנציגינו, לבקר בארצות האימה ההן, משל הם "נושאי הלפיד" לדור הבא – הייתכן כי את "מורשת השיכחה" אנו מורישים להם?

שואת יהודי אירופה היא הנושא הנחקר ביותר בעולם האקדמי: יותר מהמהפכה הצרפתית; יותר ממלחמת העולם השנייה; יותר מהטלת פצצת האטום! ויש לכך סיבה: כי סבא וסבתא רבא של ילדי, כמו גם בניהם, הוריהם, סביהם, דודיהם ודודניהם של עשרות מחברי קהילת גח"מ אשר נרצחו בשואה, היו בני אדם! והם נרצחו על-ידי בני אדם! ומאחר ובבני אדם אנו עוסקים, הרי שמעשה שכזה עלול לחזור בשנית!

אך ברחבי העולם קורה היום תהליך מרתק נוסף: יותר ויותר מדינות - ובהן גם מדינות בעלות עבר אנטישמי "מפואר" אשר עמיהן לקחו חלק פעיל בתהליך השמדת היהודים - ובעבר ניסו להתחמק מזיכרון השואה ולקחיה, משקיעות יותר ויותר מאמצים בלימוד וחקר התקופה האפלה ההיא. באמצעות זכר קורבנות השואה היהודים הן מבקשות להחזיר עצמן למשפחת עמי התרבות – אבל לא רק: בעזרת זכר יקירינו הן מבקשות להגן על עצמן מפני אפשרות של שואה נוספת בשטחן.

הזיכרון, הלימוד והנחלת הלקחים לדורות הבאים הם הנשק שיש בידי כל אחד מאיתנו להילחם בנאצים של אז וממשיכי דרכם היום. בקרב הזה, שנערך בשנת תשס"ג, קהילת גבעת חיים מאוחד כשלה!!!

נכשלנו כי לא כיבדנו את זקנינו ניצולי השואה.

נכשלנו כי לא כיבדנו את חברינו שאיבדו את יקיריהם בשואה.

נכשלנו כי לא כיבדנו חברים ונוער שכואבים את זכר השואה.

נכשלנו כי לא ציידנו השנה את ילדינו בנשק המלחמה במחוללי השואה בעבר וחורשי הרעה כנגדנו בהווה ובעתיד.

מי ייתן והכישלון הזה יהיה, במקרה זה, כישלוננו האחרון!

ארנון בירן

אוכל...

שיחה עם מיכל אפרת על משמעות המושג שואה

שואה בשבילך הוא מושג, בשבילי זה עדיין מציאות, 58 שנים לשחרור. שרדתי - אין לי הסבר איך, ואין לי תשובה מדוע. חבל שאני לא יכולה ליהנות מהשנים שניתנו לי במתנה, כי הזיכרון רובץ עלי.

לטקס בקיבוץ באים עכשיו רק אנשים מעטים, לא צעירים - וזה פוגע. האמצעים התקשורתיים מספקים את מלוא הצורך והרצון לדעת. אנשים לא רוצים לצאת מהבית, כאשר אפשר לראות את הכל בסלון, מוגש ולעוס ואז הפגישה עם העבר נעשית יותר מורגשת, יותר מוחשית.

יש לי טקס פרטי בבית. אמא שלי מתה מטיפוס אחרי השחרור, והיא רק בת 45, בדיוק ביום ההולדת שלי, שתמיד חל סביב יום השואה.

יום השואה הוא יותר בשביל אלה שלא היו שם. אומנם גם לנו זה עושה משהו, האווירה - הצפירה הנוראית - אך מה שעברנו נשאר טמון בנו. דווקא ביום הזה אין לי את ההשלכות, שיש לי יום ויום ולילה לילה, שיישארו לי עד סוף ימי חיי.

אני רוצה להדגיש: אין הבדל בין שואה למרד. כל אחד לחם על שלו באופן עצמאי, בלי נשק ובלי ארגון, בלי מסגרות ובלי פקודות, בלי הנחיות ובלי הוראות. הכוח לשרוד עשה את שלו. יש כאלה שלא עמדו בזה.

אדם צריך לגייס מתוכו אנרגיה עצומה כדי להפנים את העובדה שהוא אוכל את הפירור האחרון של הלחם, ושהוא צריך לחכות 24 שעות לפירור הבא. למציאות הזאת הוא התעורר כל בוקר, יום יום, חודש חודש ושנה שנה. צריך היה לדכא את הידע שבכך, ואת ההרגשה בגוף - על מה שזה עושה לגוף אני לא יכולה לדבר - אבל אני רוצה להדגיש, שאדם לחם בכוחות עצמו נגד המציאות. את זה היטיב להגיד המשורר חיים גורי:

התנגד מי שהבריה כיכר לחם.
התנגד מי שלימד בחשאי.
התנגד מי שכתב והפיץ עלון מחתרת שהזהיר וקרע אשליות.
התנגד מי שהגניב ספר תורה.
התנגד מי שזייף תעודות "אריות" שהעניקו חיים.
התנגד מי שהבריה נרדפים מארץ לארץ.
התנגד מי שכתב את הקורות וטמן בחול.
התנגד מי שהושיט עזרה לראוי לה ממנו.
התנגד מי שאמר מילים שקרבו את קצו.
התנגד מי שקם בידיים ריקות על הורגיו.
התנגד מי שקישר בין הנצורים והבריה הוראות ומספר כלי נשק.
התנגד מי ששרד.
התנגד מי שלחם עם נשק ביד ברחובה של עיר, בהרים וביער.
התנגד מי שהתקומם במחנות המוות.
התנגד מי שמרד בגטאות, בין קירות נופלים, במרד הנואש ביותר שידע האדם המורד מעודו.

ככה זה היה, כל אחד מרד והתנגד.

אפילו כשאתם צמים, אפילו כשאין לכם אוכל, אתם יודעים שזה לכל היותר לזמן קצר, לא יומיים, לא חודש, לא שנה. תארו לכם, שנים של אותה הרגשה... אינני יכולה להסביר רעב, את ההרגשה הנושכת בגוף, החור השחור בקיבה.

אני יודעת שלעולם לא תבינו ואני יודעת שלעולם לא אשתחרר מהבזקים ההם.

אוכל, זה מה שמטריד אותי. ככל שאני מתבגרת, אני משתדלת להתנער מהצורך לאכול. אוכל הוא פשוט אויב מספר אחד. עניין האוכל נעשה יותר רגיש, יותר פרובלמטי. אני משתדלת להתרחק מהנושא הזה, במעשה: אוכלת פחות, משתדלת לאכול משהו לעתים יותר קרובות, על-מנת לא ליפול לאותה הרגשה של רעב. זה מטריף אותי, להיות רעבה, ההבזקים כל-כך חזקים וכל-כך מוחשיים. אם אני באה לחדר האוכל רעבה, יש לי בעיה. אוכל בשבילי זה טאבו. הרגשות האלה הם ייחודיים בשבילי, אולי לאחרים אין, וככל שעובר הזמן זה יותר חזק.

בלילות אני נוסעת. כל הזמן אני נוסעת, לא חשוב על מה: מריצה, אופניים, רכבת, תמיד עם המון אנשים, ליעד בלתי ידוע. אני נוסעת. על זה הסביר לי בן אדם חכם שאני עדיין לא בבית. אני כל-כך מדגישה את הנסיעות, מפני שאני לא זוכרת איך זה היה. אלה היו קרונות משא, לא יודעת כמה זמן ואיך היינו בנסיעה, אני רק יודעת שהיינו קפואים, אבל אינני זוכרת פרטים.

לטרזין באנו כל המשפחה, סבא, סבתא מצד אמא, אבא, אמא, ואח. את סבא וסבתא תקף לקחו מזרחה, לא נשארו אפילו יום. האח נספה באושוויץ, אבא נפטר בטרזין שלושה חודשים אחרי שבאנו, מהתקף לב. אמא הגיעה עד השחרור, תשושה לגמרי. היא היתה אתי כל הדרך. לאדם יש כוח להתנגד, הוא עומד בתלאות האלה עד הרגע שהוא לא מוכרח - ואז הוא קורס. כשהאנגלים הגיעו לברגן בלזן ונתנו אוכל - שעשה שמות באנשים - יום אחד התעוררתי על מזרון ולא מצאתי את אמא. הלכתי לחפש אותה ולא מצאתי.

אצל הקבוצה שלנו, קבוצת הילדים מפראג, טרזין זה קצת נוסטלגיה. זה היה הנעורים. כל ההשכלה שלי, כל מה שאני יודעת ולא יודעת, כל התרבות, ספגתי שם: קונצרטים, מוזיקה טובה, ספרים, מחזות, תיאטרון. הכל היה שם, אחרי העבודה, עד שמונה בערב. רק שהפחד מהמשלוחים היה מעלינו כל הזמן.

באות לי שאלות, למה הייתי צריכה לגדול ולהתבגר בצל ארובות. כל הנעורים שלי, בין גיל שלוש עשרה לשמונה עשרה הלכו לי, היה רק הפחד מהעתיד.

באפלים (ספירות) של אושוויץ, הגברים שעמדו מולי היו דחלילים של ממש והיה קשה להביט בהם. זה נחרת לי במוח. הדברים האלה, שאי-אפשר לתאר ואני גם לא דורשת שיבינו. רעב אפשר לסבול, צימאון אפשר לסבול, השפלה גם - הכל ביחד זה מעל יכולת אדם.

ואחר-כך התקופה שהייתי בהאמבורג, הפצצות יומם ולילה, בתנאים כמו מחנה, מרק אחד ביום וקצת לחם, עבודה קשה מאוד ברחובות. אספנו את הלבנים השלמות מהבתים המופצצים, בשרשרת מלמטה עד למעלה, שתיים עשרה שעות ביום, בכפור, בלי בגדים, בלי אוכל. ובסוף, ברגן בלזן מחנה ההשמדה.

אחרי השחרור לא דיברתי. בקיבוץ אז, ב-49, לא שאלו, לא התייחסו. אמרו לנו: גם אנחנו היינו רעבים ואתם הלכתם כמו כבשים לשחיטה - האומנם? במשפט זה התבטא היחס אלינו. זו היתה התשובה.

הפלמחניקים היו יותר אכזריים, רק בשנות ה-60, עם משפט אייכמן הגיע אליהם המסר. היה קשה מאוד בשנה הראשונה. עד שלא הוכחת את עצמך, לא התייחסו אלייך. רציתי מאוד להשתוות לנוער מכאן, רקדתי אתם, התעמלתי אתם, אבל הייתי צמח בר.

כבר ביום הראשון סודרנו לעבודה, בשמש בשדה. את העבודות מבית הספר לגרפיקה שמתי מתחת למיטה באוהל. לא האמנתי שעוד אגע בחומר שלמדתי. בשנת 52, נתנו לי לאייר את הספר של פניה ברגשטיין "ניסע אל השדה" - ומכאן התקדמתי עד שנעשיתי מאירת ספרי ילדים רבים.

אני לא רוצה אוכל כמרכז חיים, רוצה להתמקד בנושאים אחרים. אני חושבת שהגישה הזאת היא שהצילה אותי שם. גם אחרי המלחמה לא היה לי מה לאכול, הייתי צמאה לתרבות, בלעתי הכל, לא היה לי קל, לא היה מה ללבוש, אבל הייתי חופשייה.

שוחחה ורשמה: דינה רמג'

עדיין לא חסל סדר פסח

טוב, אנחנו אחרי ומקווים שנהניתם ושנשארה תחושה של אופטימיות גם לשנה הבאה.

וקצת מהלב כשניגשנו להכין את ליל הסדר, התחושות היו מאוד מעורבות. מצד אחד חשוב מאוד היה לקיים את הערב ולא לוותר עליו, ומצד שני הרגשנו שאין לנו מספיק ניסיון ומיומנות. בלי עזרתה ותמיכתה של לאה לא היינו מגיעים כל לליל שימורים זה.

לאה אין מילים בפינו להודות לך עשינו כמיטב יכולתנו, השקענו את הנשמה ולא חסכו כל מאמץ. רצינו שיהיה מוצלח, נעים, אינטימי, נינוח, רגוע וטעים. מקוות שהצלחנו, למרות אי-אלו חריקות קטנות, אבל מכל זה למדנו ונלמד להבא, הרי אם לא מנסים גם לא מצליחים/נכשלים.

שיהיה לכולנו רק טוב והרבה חג שמח. ניחל שנזכה עוד שנים רבות לשבת סביב שולחנות הסדר, לשיר, לרקוד, לנגן ולשמוח ביחד.

וכמובן, הכי חשוב, להוודת למובילי הערב: לאה בראש ובראשונה, המובילה מאחורי הקלעים. לנגני התזמורת דוויד ואורי, שבלעדיהם הכל היה נראה אחרת. לאריאלה שלקחה אחריות על קטעי הקריאה. לקרייני ה"רצף" סמדר ארבל, מאיר גבריאל, נדב דרך, חנה'ה בן אהרון, פוריה.

לזמרים מאיה קליש, עמית ליכטר (מזור) וגילי מיתקי המלווה בפסנתר, וכן למשה ארבל (זמר הבית), דורית וינר, עתליה וינר, דובי ורד, שנטי וחיה רגוסין.

לכל הילדים המקסימים שהופיעו והיו חמודים כתמיד: שביט וסתר לקח, שלי ומאיה וינר, יעל, תמיד ועמוס גיל, שושן, אופק ויותם גלר, ינאי וולף, עדי פטרקובסקי וג'ניפר טהל.

לנעמי משי והרקדנים - על ריקוד ארבעת האחים: מרגלית מזור, ששי שבת, דנה וולף, ויטו וחנה קליש.

לרותם בניק על שתי היצירות: ריקוד האביב וריקוד העבדות.

לדנה וולף על חד גדיא (נוכחות נהדרת של הילדים על הבמה).

לאורית משי שאינה מתעייפת מלשבץ אותנו בכל דור ודור ליד שולחנות הסדר.

למרים לירן שגם בחג הזה דאגה שניכנס לאווירת החג. לכל התורנים שעבדו וטרחו בזמנם החופשי, אם בעריכה, אם בארגון, בהגשה ובפירוק, והכל בהתנדבות.

למטבח שעזר לנו לארגן את האוכל המיובא מהקייטרינג בנאות אפקה, ולמשה אליהו המון תודה על הכל.

לאיריס וחגית תודה על התמיכה ועל הריצות כדי שחג זה יתקיים.

ואחרון חביב זה שהמתיק והכניס אווירה כה נעימה, נינוחה, ואשר ידע לאלתר במשך הערב ולדאוג שנהיה כולנו ערניים ובעניינים, אתה הגדול מכולם יורם מיתקי.

ושוב, המון תודה לכולכם,
חג שמח

נגה ובתיה

ליבה ויזהוט ז"ל

סיפור חייה של אמא, כפי שסיפרה למשפחה

נולדתי במולדבה שברומניה, בעיירה שטפנשט בשנת 1910. משפחתי, משפחת דומידיאנו מנתה ששה ילדים. שטפנשט היתה עיירה עם קהילה יהודית גדולה, אליה הגיעו יהודים רבים, פליטים מהפוגרום באוקראינה. בעיר היה בית ספר וגן ילדים יהודי, ובהם דיברו ולימדו עברית. אבי היה סוחר בתוצרת חקלאית, ברשותו היו מחסנים גדולים לאחסון סחורה, וחנות מכולת. כל בני המשפחה היו עוזרים בעבודות לפרנסת הבית. משפחתי היתה הראשונה שבביתה התחילו להתאסף צעירים יהודים כדי לשמוע על הנעשה בהכשרות. הבית היה מארח את השליחים וממנו היו יוצאים לכל השכבות של הנוער, כדי לקרב אותם לרעיון הציוני ולהגשמתו. משפחה ברוכה זו החלה לשגר את בניה לארץ.

לקראת עלייתי ארצה, בשנת 1936 הייתי בהכשרה בבוקרשט. תקופה קצרה לאחר הגיעי לארץ הגעתי לקיבוץ עין הגליל ביבניאל, מקום שבו שהו חברי הקבוצה שלי מההכשרה ברומניה.

בעין הגליל חיינו בצנעה רבה. היתה מעט מאוד עבודה ונאלצנו לצאת לחפש עבודה מחוץ ליישוב. במסגרת זו עבדתי בכביש גניגר נהלל. הייתי הבחורה היחידה בין קבוצת בחורים.

הקבוצה בעין הגליל התפרקה. עברתי להתגורר בפרדס חנה-כרכור, שם עבדתי בפרדס, במשק בית, בגן ילדים ובכל עבודה מזדמנת. בהמשך עברתי להתגורר בבית הספר החקלאי מקווה ישראל, שם עבדתי במטבח.

בשנת 1943 עברתי לגבעת חיים, מקום בו התגוררו חלק גדול מבני משפחתי. בקיבוץ הכרתי את סבא אליעזר שהגיע לקיבוץ לאחר תקופה ארוכה בשבי הצבא הגרמני.

אמא עבדה בקיבוץ במקומות רבים: רפת, חבתניה, חינוך, מטבח ומחסן. לאמא ואבא נולדו שלושה ילדים: משה, חנה ושמאי ובהמשך 11 נכדים ושני נינים.

בשנת 1991 נפטר אבא, לאחר מחלה ממושכת, כאשר אמא תומכת וסועדת אותו במסירות ונאמנות רבה.

התברכנו באם בעלת תכונות וסגולות יוצאות דופן. צניעות ויושר, לעתים אפילו סגפנות, אצילות נפש, טוב לב, חוכמה ובקיאות רבה בכל הנעשה בסביבה הקרובה בארץ ובעולם.

מעל הכל, הרבה הרבה אהבה וחום, שהרעיפה על כולנו - בניה, נכדיה, ניניה וכל שאר בני המשפחה.

תודה לך על כל שהענקת לנו, נוחי בשלום

המשפחה האוהבת

את הברכה הזו כתבנו לסבתא לפני שנתיים, לכבוד יום הולדת ה-90 שחגגנו לה. סבתא נשארה תמיד כמו שהיא, כמו שרק סבתא, עד יומה האחרון.

איך נוכל להסביר מה שאת בשבילנו? אף על פי שאנו מנסים כל פעם מחדש, כשברצוננו לתאר את אחת הנשים היקרות לנו ביותר, המשימה עדיין קשה. אולי אחת הסיבות לקושי היא, שבצניעותך, תכונותיך הייחודיות והמקסימות אינן מוחצנות.

אנו שואלים את עצמנו לא פעם, אם ברור שלנו, בו מיטיבים לדבר מלעשות והאינדיבידואל הוא המרכז, בכלל עוד זוכרים להעריך את עוצמת הפשטות, את אנשי המעשה.

את סבתא, אשה חזקה, כל-כך לא מפונקת. התחלת כאן לפני שנים הרבה, בסלילת כבישים, במטבח וברפת. אפילו היום, כשכולם מחכים לפנסיה, למנוחה ולנחלה, את משכימה קום לעבודה. העבודה בשבילך, העשייה, היא התכלית, היא סמל החיים.

את כוח הרצון שלך ואת עצמאותך אין מילים לתאר ודוגמאות לכך אין ספור. רק לפני כמה חודשים נפלת ושברת רגל. להודות על האמת, קצת חששנו. פתאום אמרת שכואב לך, איזו התקדמות, איזה שינוי מצדך.

אבל את, בדרכך, בלי רחמים עצמיים, בלי פינוקים מיותרים, עבדת על עצמך ללא לאות. את מינון תרגילי הפיזיותרפיה הכפלת ושילשת, ובזכותך היום את כבר רצה... חכמת החיים שלך היא גולת הכותרת. לא פעם, כשאנחנו באים לצפות אתך בטלוויזיה ומופיע זמר חדש, מי ידע את שמו טוב יותר מכולם אם לא את?

עם מעט עיתונים, בגלל העיניים המתעיפות, מצליחה לשמור על קצב השינויים, בהאזנה לרדיו, זיכרון מצוין ומוח חד וצלול, תמיד יודעת מה הולך, מה קורה, במשפחה, בקיבוץ ובארץ.

בכל תחום יש לך דעה ובעזרת מעט מידע את מיטיבה לעשות הקשרים ולהסיק מסקנות, קולעות ומדויקות, העושות אותך מקור מצוין להתעדכנות.

לסיום, סבתא, יש עוד כל-כך הרבה שלא נאמר, אבל אנחנו יודעים, רואים ואוהבים. מעריכים וגם קצת מנסים ללמוד ולאמץ.

להיאחז באילנות הגבוהים. אוהבים אותך, נאהב ונזכור אותך תמיד אחד-עשר הנכדים

סבתא

המחשבה שצריך להיפרד ממך לא הגיונית. את החזקה בין כולנו, זאת שתומכת, מפרגנת ותמיד נמצאת בשבילנו. ועכשיו צריך להיפרד. את הסבתא המיוחדת של כולנו, שכולנו אוהבים ונאהב תמיד. נזכור את כל שעשית בשבילנו - ומי יעשה עכשיו?

את השיחות אתך והסיפורים שתמיד סיפרת לנו, תמיד צלולה, זוכרת כל פרט, תמיד הגיונית.

ידענו שממך אפשר לקבל תמיכה ואצלך אפשר לקבל אוזן קשבת. יודעת תמיד מה כל אחד מאתנו עושה. סבתא מיוחדת במינה. היית בשבילי הרבה ותמשיכי להיות תמיד בזיכרון. מודה על שזכיתי להיות אתך 23 שנה. תודה לך סבתא שהיית שלנו, על טוב לבך וחכמתך, על יופיך וצניעותך, על חוש ההומור המיוחד ששייך רק לך. מבטיחה לזכור אותך תמיד. אוהבת אותך

דפנה

ליבה -

הרבה שנים עבדת אתנו במחסן הבגדים, בחדר תגמיר ותמיד היית לנו קרן אור. אם היינו צריכות עצה טובה - פנינו אליך. אם היינו צריכות לפתור סכסוך או אי-הבנה בין החברות העובדות - את היית הכתובת. בניסיון חיך, באהבת האדם ובחכמתך הרבה היית עוזרת לנו ומפשרת בינינו - תמיד ברוגע, ללא רוגז, עם חיוך והומור - והכל היה מסתדר. לאחר שרוב החברות המבוגרות עזבו, נשארת את כאחת מארבע העומדות ליד המעגלה שדרשה תיאום ותלות בשלוש האחרות, דיוק וסבלנות.

למרות שרגליך כאבו וגם הידיים, המשכת לעבוד רק בעמידה, כי "ככה אני רגילה" - אמרת. כל בגד יצאת מתחת ידיך מגוהץ לתפארת ומלווה סיפורים מחיי העיירה, זכרונות ואנקדוטות מחיי הקיבוץ של פעם. לפני שנתיים חגגנו לך את יום הולדת ה-90 ועדיין המשכת בעבודתך. שמחת מאוד, אבל טענת שזו טעות: "לא יכול להיות שאני כבר בת 90, אבל צעירה אני כבר לא אמות".

נהנינו תמיד מהיכולת הנדירה שלך להתחבר אלינו ולהתאים עצמך לכל מה שנדרש, בגמישות ובנכונות רבה. על כמה אמרות-כנף שלך שהתלוו לסיפוריך אנחנו חוזרות כיום, וכנראה נזכור ונחזור עליהן בעתיד. נזכור אותך, ליבה, באהבה, כחברה טובה, שאפשר לדבר ולשוחח עמה, לספר לך ולצחוק אתך על כל דבר.

יהי זכרך ברוך

מהחברות כולן

תודה

אמא שלנו בזקנתה טופלה באופן המופלא ביותר. לפני כניסתה לבית שקמה טופלה אמא בביתה, תחילה על-ידי רויטל ראובן, עם כל האהבה שהעניקה לה, ולאחר מכן על-ידי עמליה, שהפכה לאחת מבני משפחתנו.

היתה אוזן קשבת לכל התלבטויותיה ודרכיה של אמא. ארנון רותם דאג להבילה לכל מקום, תמיד בזמן, גבורות - מקום שמאוד אהבה. תודה גדולה לכל העושים במלאכה.

בשלושת החודשים האחרונים שהתה אמא בבית שקמה - מקום מופלא ואנשים יקרים, שמכירים היטב את דרכיו של המבוגר וברגישות אין קץ יצרו סביבה תומכת ומפרגנת, תוך מתן כבוד למבוגר ולרגישויותיו. אמא שלנו ידעה להעריך ולהנות משפע הפעילויות והתכנים שבית שקמה מציע.

את העבודה בצבע ובחומר עם **שמחה ליכטנר**, אצלה אפילו בעיית הראייה לא היוותה מכשול. המפגשים המוזיקליים על **לאה דגן** היו לאמא שעה של הנאה - חוויה נהדרת. השיחות והדיונים בנושאים אינטלקטואליים עם **רחל קליין**, שידעה להעשיר בתכנים, גם בימים קשים.

לפני שבועיים חזרה אמא, כולה נרגשת, מטיול לגבעת חיים איחוד, לנקודה - מרכז היסטורי של גבעת חיים.

על כל אלה, ועוד, אנחנו רוצים להודות לצוות הנהדר של בית שקמה, בניצוחן של שרה וחנה, לכל העובדים היקרים, שנותנים ידם ומרצם ליצירת מקום כה נעים.

בהערכה רבה - משפחתה של ליבה ויסהוט

לחברים שלום

איחוד כל-בו מרכולית יוצא לדרך.

בתחילת אפריל קיבלתי את ניהול המרכול - כל-בו ומרכולית.

ב-11 במאי 2003 נתחיל את שיפוץ והרחבת המרכולית, בה ימוקם המרכול.

מספר ימים לפני זה נפרסם פרטים בלוח המודעות, בנוגע להסדרים בתקופת הביניים, עד פתיחת המרכול.

הציבור מוזמן להצטייד במצרכים יבשים, קפואים וכו'... לשבועיים ימים בערך, בהם תהיה המרכולית סגורה.

הכל-בו ימשיך לפעול כרגיל, עד להודעה חדשה.

מוצרי יסוד: לחם, מוצרי חלב, ביצים וירקות נמשיך למכור גם במהלך השיפוץ.

שימו לב לפרסום על לוח המודעות בכל עניין הקשור למרכול.

נשמח לענות על כל שאלה.

בשם עובדי המרכול - נירה נהרי

אזכרה לפרידל ז"ל

בשבת, 3.5.03, בשעה 17:30

בבית הקברות

מחמנים כל מוקירי זכרה

המעוניינים לכתוב לחוברת זיכרון, יכניסו את החומר לתיבת הדואר של עמוס לם עד סוף חודש מאי.

בתודה המשפחה

מדוע לא הופעלה הצפירה ביום השואה?

שואל יעקב צור

אלף טוב
 לעסקיבא וזכריה יוגא
 להולדת הנכד אתן
 בנת se סיון ואיקה
 ברכות למשפחה

גבעות

סדרי הארוחות בערב יום העצמאות

ביום הזיכרון לא תוגש ארוחת צהריים בחדר האוכל (כנהוג בערב חג)

אוכל לבתים יחולק למעוניינים, כרגיל, בשעות 11:30 עד 12:30

הזמנת המזון ברשימה הרגילה על גבי לוח הסודעות.

בערב, בסעודת החג לא תהיה חלוקת אוכל לבתים.

מי שעדיין לא נרשם לארוחת החג בערב יום העצמאות 6 במאי

בחדר האוכל, מתבקש להירשם עד יום שישי 2 במאי

ביום העצמאות, ד במאי - חדר האוכל יהיה סגור

לרגל קבלתה של בשמת לחברות

ברכות לבשמת

וברכות לאלי וברכה

בהקדשה לספר שנהגו להעניק כשי לנקלטים בקיבוץ,

מצאתי את השורות הבאות:

קיבוץ הוא כמו עץ:

עם כל עלה וענף חדש,

העץ עולה ופורח.

כך גם הקיבוץ,

עם כל חבר וחברה חדשים

לילי קליין